

- [5] *Instrukcja oceny efektywności ekonomicznej przedsięwzięć drogowych i mostowych dla dróg powiatowych*. IBDiM, Warszawa, 2008. Dostępny w Internecie: www.mir.gov.pl/aktualnosci/fundusze_europejskie/documents/8b33e0e1378449118b73308fe8f78d5instrukcjapow.pdf
- [6] *Instrukcja oceny efektywności ekonomicznej przedsięwzięć drogowych i mostowych dla dróg powiatowych*. IBDiM, Warszawa, 2008. Dostępny w Internecie: www.dolnyslask.pl/upload/RPO/03_dokumenty_i_wytyczne/dokumenty_IZ_RPO_WD/ocena_efektywnosci_ekonomicznej_drogi_gminne.pdf
- [7] J. Judycki, *Podstawy określania współczynników równoważności obciążenia osi*, *Drogi i Mosty* 6/2006, s. 55-93, 2006
- [8] J. Judycki i wsp., *Katalog typowych konstrukcji nawierzchni podatnych i półsztywnych*, Politechnika Gdańska, GDDKiA, Gdańsk 2013. Dostępny w Internecie: https://www.gddkia.gov.pl/userfiles/articles/z/zarzadzania-generalnego-dyrektor_13901/zarzadzanie%2031%20zalacznik.pdf
- [9] J. Judycki, P. Jaskuła, M. Pszczoła, D. Ryś, M. Jaczewski, J. Alenowicz, B. Dożycki, M. Stienss, *Analizy i projektowanie konstrukcji nawierzchni podatnych i półsztywnych*, Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2014
- [10] L. Prochowski, A. Żuchowski, *Samochody ciężarowe i autobusy*, Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2011
- [11] R. Quinley, *WIM Data Analyst's Manual*, Federalna Agencja Autostrad FHWA, USA, 2010
- [12] *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia*. Dz.U. 2003 nr 32 poz. 262
- [13] *Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie*. Dz. U. 43, poz. 430
- [14] D. Ryś, J. Judycki, P. Jaskuła, *Aktualizacja współczynników przeliczeniowych*, *Drogownictwo* 7-8/2011, s. 245-249, 2011
- [15] D. Sybilski i wsp., *Katalog typowych konstrukcji nawierzchni podatnych i półsztywnych*, GDDP, IBDiM, Warszawa 1997
- [16] A. Szydło, R. Wardęga, P. Mackiewicz, K.J. Kowalski, *Wykorzystanie wag HS-WIM na polskich drogach*, *Drogownictwo* 4/2007, s. 117-121, 2007
- [17] A. Szydło, P. Mackiewicz, R. Wardęga, B. Krawczyk, *Katalog typowych konstrukcji nawierzchni sztywnych*, Politechnika Wroclawska, GDDKiA, Wrocław 2014. Dostępny w Internecie: www.gddkia.gov.pl/userfiles/articles/z/zarzadzania-generalnego-dyrektor_13901/zarzadzanie%2030%20zalacznik.pdf
- [18] R. Wardęga, *Analiza nacisków osi pojazdów ciężarowych na nawierzchnie drogowe*, *Drogownictwo* 11/2010, s. 400-408, 2010
- [19] www.judico.co.kr/en/pro/pro02.html

KRZYSZTOF GASZ

Politechnika Wroclawska
krzysztof.gasz@pwr.edu.pl

Nazewnictwo węzłów autostradowych na przykładzie autostrady A4 Jędrzychowice – Jaworzno

W ostatnich latach jesteśmy świadkami rozwoju sieci autostrad i dróg ekspresowych w Polsce. Choć jeszcze daleko do pełnej sieci, to już niektórymi odcinkami możemy przejechać kilkaset kilometrów. Ponadto część autostrad dochodzi do granic (niemieckiej i czeskiej), łącząc się z siecią autostrad europejskich. Rozwój sieci dróg szybkiego ruchu w Polsce oraz połączenie ich z siecią europejską przyczynia się do rozwoju gospodarczego obszarów położonych wzdłuż tej drogi, do wzrostu ruchu tranzytowego oraz do rozwoju ruchu turystycznego.

Na autostradach i drogach ekspresowych odbywa się przede wszystkim ruch na dużych dystansach. Kierowcy pochodzą z różnych zakątków kraju i Europy. Wskazane jest zatem, aby drogi te były właściwie oznakowane, by oznakowanie było zrozumiałe i logiczne dla każdego kierowcy. Szczególną uwagę należy zwrócić na oznakowanie w rejonie węzłów, gdyż to właśnie na jego podstawie kierowcy decydują o wyborze właściwego pasa ruchu a w konsekwencji i kierunku dalszej jazdy. Ważne jest również, by oznakowanie umożliwiała orientację w terenie, by kierowca wiedział, w którym aktualnie miejscu się znajduje i był uprzedzony o zbliżeniu się do węzła drogowego.

Pierwszą informację o zbliżeniu się do węzła na autostradzie przekazuje „tablica węzła drogowego na autostradzie” – znak E-20 [2]. W górnej części tablicy powinien znajdować się numer wyjazdu z autostrady, natomiast w dolnej odległość od tego wyjazdu. Dopuszcza się zamiast numeru wyjazdu umieszczenie na znaku E-20 symbolu i nazwy węzła.

Przykład tablicy węzła drogowego na autostradzie A4 w okolicach Zabrze pokazano na fot. 1.

Fot. 1. Tablica węzła autostradowego „Wspólna” na autostradzie A4 w rejonie Zabrze (autor: Krzysztof Gasz)

Pokazana na fot. 1 nazwa węzła autostradowego „Wspólna” jest jedną z wielu, która kojarzona jest wyłącznie przez lokalnych kierowców z konkretnym miejscem. Jednak dla większości polskich kierowców jest ona abstrakcyjna i niezrozumiała – nie odwołująca się do żadnej znanej miejscowości (węzeł leży na granicy Zabrze liczącego 191 927 mieszkańców oraz Rudy Śląskiej liczącej 146 341 mieszkańców [1]), a co dopiero dla obcokrajowców. Również większość lokalnych kierowców nie ma pojęcia, skąd wzięła się ta nazwa (węzeł krzyżuje się z ul. Chudowską). Nazwy węzłów powinny więc nawiązywać do większych (znanych) miejscowości,

dzięki czemu każdy kierowca będzie w stanie określić, gdzie aktualnie się znajduje. Szczególnie jest to potrzebne na terenie aglomeracji górnośląskiej, gdzie wszystkie miasta są położone w niewielkiej odległości od siebie.

Obecne zasady nazewnictwa węzłów drogowych

Zasady nadawania nazw węzłom drogowym określa zarządzenie [5]. W myśl tego zarządzenia:

- węzły drogowe oznacza się nazwami pobliskich miast lub miejscowości, posiadających istotne znaczenie gospodarcze lub komunikacyjne, w szczególności tych, których liczba mieszkańców jest większa niż 100 000; miejscowościami tymi są miasta z listy aktualnych 16 miast wojewódzkich oraz miasta z listy miast wojewódzkich z lat 1975–1998,
- w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się oznaczenie węzłów drogowych nazwami miejsc geograficznych istotnych z punktu widzenia historycznego lub kulturowego,
- nazwy węzłów drogowych powinny być jednoczłonowe (składające się z jednego słowa) oraz różne w porównaniu z innymi nazwami węzłów,
- dopuszcza się stosowanie nazw węzłów drogowych składających się z więcej niż jednego członu (słowa) w przypadku miast lub miejsc geograficznych, których nazwa jest dwuczłonowa (przykładowo „Zielona Góra”, „Jasna Góra”), stosując je, o ile to możliwe, w jak najkrótszej dopuszczalnej formie (przykładowo „Gorzów Wilk.”, „Ostrów Maz.”),
- w przypadku zlokalizowania w pobliżu danego miasta od dwóch do czterech węzłów, należy zastosować nazwę węzła składającą się z nazwy miasta i nazwy określenia położenia geograficznego części miasta, do której prowadzi droga wychodząca z tego węzła (np. „Rzeszów–Północ”, „Rzeszów–Wschód”, „Rzeszów–Zachód”, „Rzeszów–Południe”),
- w przypadku zlokalizowania w pobliżu danego miasta co najmniej 5 węzłów drogowych, dopuszcza się stosowanie nazw węzłów składających się z nazwy miasta i nazwy dzielnicy lub nazwy charakterystycznej części miasta, albo nazwy charakterystycznego obiektu tego miasta (np. „Warszawa–Mokotów”, „Częstochowa–Jasna Góra”, „Lublin–ZOO”), lub też samej nazwy mniejszej miejscowości, w której zlokalizowany jest węzeł,
- nazwę węzła nadaje właściwy dyrektor oddziału GDDKiA po uzyskaniu opinii właściwego samorządu województwa oraz samorządu miasta, którego nazwa dotyczy.

Nazewnictwo węzłów na autostradzie A4 na odcinku Jędrzychowice–Jaworzno

Autostrada A4 przebiega przez południową część Polski. Obecnie łączy Jędrzychowice (przejście graniczne z Niemcami) poprzez Legnicę, Wrocław, Opole, Gliwice, Katowice, Kraków z Tarnowem. Realizowana jest dalsza część autostrady A4 do Korczowej (przejście graniczne z Ukrainą). Na tym fragmencie drogi istnieją już dwa odcinki autostrady (z Dębicy do Rzeszowa oraz z Przeworska do Korczowej). Autostrada A4 stanowi część europejskiej trasy E40. Przebieg autostrady pokazano na rys. 1 i 2.

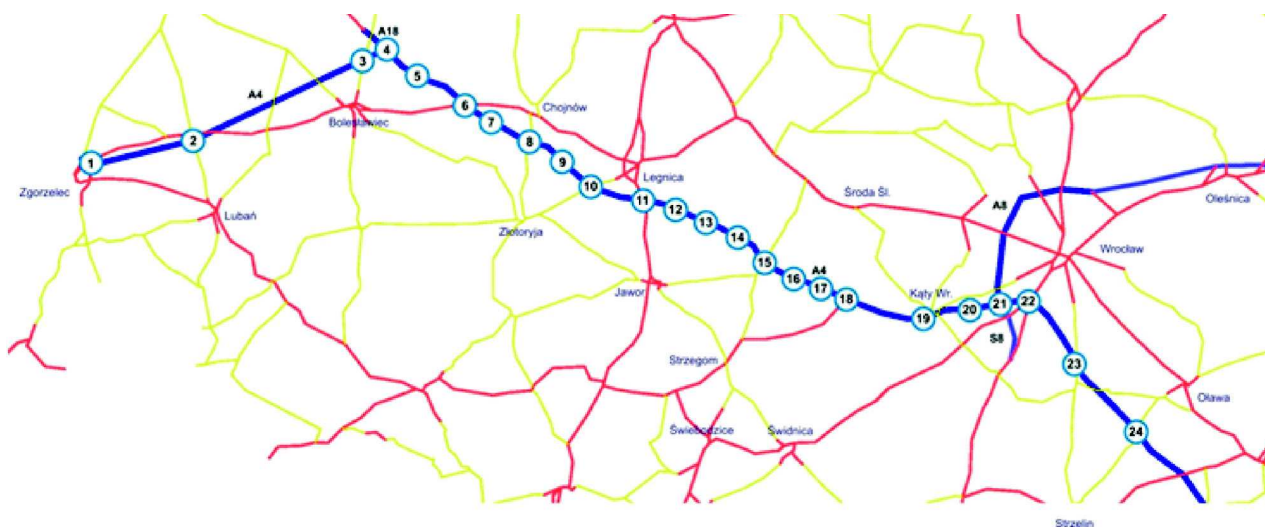
Na rysunkach tych pokazano również lokalizację poszczególnych węzłów. Opis poszczególnych węzłów przedstawiono w tabelach 1 ÷ 3. W tabelach tych określono również miejscowości znajdujące się w pobliżu każdego węzła oraz liczbę mieszkańców w 2009 roku [1]. Określono również numer drogi w rejonie każdego węzła. Brak nazwy drogi wskazuje na drogę niższej kategorii (droga powiatowa lub gminna).

Na podstawie informacji zawartych w tabelach 1 ÷ 3 można zauważyć, że nazwy węzłów autostradowych pochodzą najczęściej od najbliższej zlokalizowanej miejscowości, dzielnicy miasta lub ulicy. Nie nawiązują do znanych miejscowości (miasta wojewódzkie, miasta na prawach powiatu, miasta powiatowe). Z tego powodu są nierozpoznawalne przez kierowców. Ponadto aktualne nazewnictwo węzłów na autostradzie A4 nie jest zgodne z obecnymi zasadami nazewnictwa węzłów drogowych (przytoczonymi na początku artykułu na podstawie [5]).

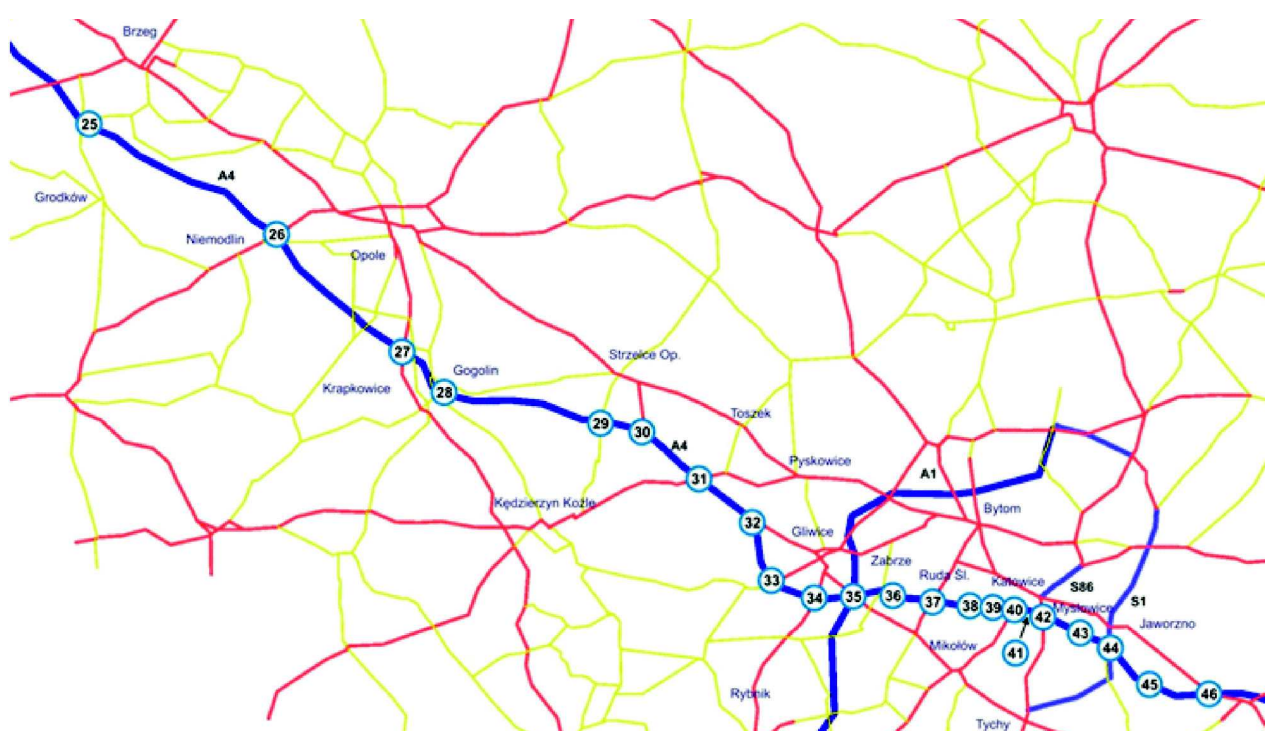
Krytyczna ocena istniejącego nazewnictwa węzłów

Węzły drogowe występujące na autostradzie A4 nazwane są od najbliższych miejscowości, dzielnic miasta lub ulic. Nazwy tych węzłów niewiele mówią kierowcom, a zwłaszcza tym, którzy korzystają z autostrady sporadycznie lub obcokrajowcom, którzy przejeżdżają przez Polskę tranzytem. Dla tych osób nazwy węzłów są problematyczne, kierowcy na ich podstawie nie są w stanie dokładnie określić swojego położenia, ponieważ nazwy węzłów są dla nich abstrakcyjne. Przykładowo, węzeł w rejonie Oławy nazwany jest „Brzezimierz” (miejscowość Brzezimierz zamieszkiwana jest jedynie przez 67 osób), w rejonie Brzegu węzeł nazywa się „Przylesie” (miejscowość Przylesie zamieszkiwana jest przez 791 osób), zaś w rejonie Opola węzły noszą nazwy „Prądy” i „Dąbrówka” (Prądy zamieszkiwane są przez 322 osoby, zaś Dąbrówka Górna przez 851 osób).

Szczególną uwagę należy zwrócić na oznakowanie węzłów drogowych na terenie aglomeracji górnośląskiej. Na tym obszarze występuje kilkanaście miast na prawach powiatu, sąsiadujących ze sobą (autostrada A4 przebiega jedynie przez Gliwice, Zabrze, Rudę Śląską, Chorzów, Katowice, Mysłowice i Jaworzno). Osoby nieznające Górnego Śląska mają problemy z zorientowaniem się, w którym mieście aktualnie się znajdują. A nazwy węzłów zadanie to im jeszcze bardziej utrudniają. Na kilkanaście węzłów na tym obszarze jedynie nazwy dwóch węzłów nawiązują do nazwy miasta: „Gliwice Sośnica” na przecięciu z autostradą A1 oraz „Jaworzno” na przecięciu z drogą krajową DK 79. Pozostałe nazwy węzłów odnoszą się do nazw dzielnic (np. „Ostropa”, „Bojków”, „Wirek”, „Batory”, „Brzęczkowice”) lub nazw ulic („Mikołowska”, „Francuska”, „Murckowska”). Stolica województwa – Katowice (miasto ponad trzystutysięczne) nie posiada żadnego węzła z nazwą miasta, mimo iż na terenie miasta występują aż cztery węzły drogowe („Gałeczki”, „Mikołowska”, „Francuska” i „Murckowska”). Ponadto, na żadnej tablicy drogowskazowej nie występuje nazwa „Katowice” (jedynie podawane są dzielnice Katowic). Informację o tym, że aktualnie kierowca znajduje się w Katowicach otrzymuje jedynie poprzez znak E-17a „miejscowość” [2], który na zielonym tle otaczających lasów oraz przy dużych prędkościach

Rys. 1. Przebieg i oznaczenie węzłów na autostradzie A4 w województwie dolnośląskim

Rys. 2. Przebieg i oznaczenie węzłów na autostradzie A4 w województwach opolskim i śląskim

i znacznym natężeniu ruchu panującym na autostradzie dla większości kierowców jest niezauważalny. Takie oznakowanie nie sprzyja łatwemu dotarciu do celu, szczególnie gdy ten cel znajduje się na terenie aglomeracji górnośląskiej.

Nazewnictwo węzłów oparte na nazwie najbliższej miejscowości stwarza nie tylko problem z dotarciem do celu. Przez radio przekazywane są komunikaty o warunkach na drogach oraz informacje o zaistniałych wypadkach lub zdarzeniach na autostradach, gdzie podawana jest lokalizacja zdarzenia poprzez kilometrąż drogi lub nazwy węzłów. Kierowca słuchający tego komunikatu, a nieznający dokładnie nazw wszystkich węzłów, nie jest w stanie zorientować się w jakiej odległości jest aktualnie od tego zdarzenia oraz czy powinien kontynuować podróż autostradą, czy skorzystać

z innych dróg, by ominąć miejsce zdarzenia. Zaczyna więc rozmyślać co najlepiej zrobić w danym momencie, a przez to mniejszą uwagę zwraca na prowadzenie pojazdu i na samą drogę. A to pogarsza bezpieczeństwo na drodze.

Nazewnictwo węzłów drogowych od nazwy najbliższej miejscowości powoduje również brak promocji znanych miejscowości, w których jest wiele atrakcji turystycznych oraz zabytków. Większość kierowców porusza się autostradą w dojazdach do pracy, w celach służbowych, w ruchu tranzytowym. Ale część kierowców korzysta z autostrady również w celach turystycznych. Nazwa węzła nawiązująca do znanego miasta, dodatkowo wzbogacona tablicą przedstawiającą najważniejsze zabytki i atrakcje, z pewnością nakłoni część kierowców do wjazdu do miasta.

Tabela 1. Opis węzłów na autostradzie A4 w województwie dolnośląskim

Numer węzła	Nazwa węzła	Skrzyżowanie z drogą	Miejscowości w pobliżu węzła (liczba mieszkańców [1])	Proponowana nazwa węzła
1	Zgorzelec	Nr 94/Nr 30	Zgorzelec (33489)	Zgorzelec
2	Godziszów	Nr 296	Godziszów (589), Lubań (22876)	Lubań
3	Bolesławiec	Nr 297	Bolesławiec (41588)	Bolesławiec – Centrum
4	Krzyżowa	A18	Krzyżowa (543), Bolesławiec (41588)	Bolesławiec – Północ
5	LSSE Krzywa		Szczytnica (963)	LSSE Krzywa
6	Krzywa	Nr 94	Krzywa (616), Bolesławiec (41 588)	Bolesławiec – Wschód
7	Jadwisin		Jadwisin (109), Osetnica (595)	Jadwisin
8	Chojnów	Nr 328	Chojnów (14586)	Chojnów
9	Lubiatów		Lubiatów (843)	Lubiatów
10	Złotoryja	Nr 364	Złotoryja (16862)	Złotoryja
11	Legnica	Nr 3	Legnica (105247)	Legnica
12	Legnickie Pole		Legnickie Pole (1348)	Legnickie Pole
13	Mikołajowice		Mikołajowice (395)	Mikołajowice
14	Wądroże Wielkie		Wądroże Wielkie (626)	Wądroże Wielkie
15	Budziszów Wielki	Nr 345	Budziszów Wielki (616), Strzegom (17413), Środa Śląska (9122)	Środa Śląska
16	Udanin		Udanin (948)	Udanin
17	Jarosław		Jarosław (301)	Jarosław
18	Kostomłoty	Nr 5	Kostomłoty (956), Żarów (7119), Strzegom (17413)	Strzegom
19	Kąty Wrocławskie	Nr 347	Kąty Wrocławskie (5753)	Kąty Wrocławskie
20	Pietrzykowice		Pietrzykowice (519), Smolec (2660)	TSSE Wrocław – Kobierzyce
21	Wrocław – Południe	A8 / S8	Wrocław (622526)	Wrocław – Południe
22	Bielany Wrocławskie	Nr 5	Bielany Wrocławskie (2621), Wrocław (622526)	Bielany Wrocławskie
23	Krajków	Nr 395	Krajków (300), Strzelin (12700), Wrocław (622526)	Wrocław – Wschód
24	Brzezimierz	Nr 396	Brzezimierz (67), Oława (31846)	Oława

Tabela 2. Opis węzłów na autostradzie A4 w województwie opolskim

Numer węzła	Nazwa węzła	Skrzyżowanie z drogą	Miejscowości w pobliżu węzła (liczba mieszkańców [1])	Proponowana nazwa węzła
25	Przylesie	Nr 401/Nr403	Przylesie (791), Brzeg (38238), Grodków (8976)	Brzeg
26	Prądy	Nr 46	Prądy (322), Niemodlin (6845), Opole (125836)	Opole – Zachód
27	Dąbrówka	Nr 45	Dąbrówka Górna (851), Krapkowice (17791), Opole (125836)	Opole – Południe
28	Gogolin	Nr 423	Gogolin (6558), Krapkowice (17791)	Gogolin
29	Olszowa	Nr 426	Olszowa (493), Strzelce Op. (20137), Kędzierzyn Koźle (66591)	Kędzierzyn Koźle
30	Nogowczyce	Nr 88	Nogowczyce (278), Strzelce Op. (20137)	Strzelce Opolskie

Tabela 3. Opis węzłów na autostradzie A4 w województwie śląskim

Numer węzła	Nazwa węzła	Skrzyżowanie z drogą	Miejscowości w pobliżu węzła (liczba mieszkańców [1])	Proponowana nazwa węzła
31	Łany	Nr 40	Łany (416), Pyskowice (20490)	Pyskowice
32	Kleszczów	Nr 88	Kleszczów (811), Gliwice (196706)	Gliwice – Łąbędy
33	Ostropa	Nr 408	Gliwice (196706)	Gliwice – Ostropa
34	Bojków	Nr 78	Gliwice (196706)	Gliwice – Bojków
35	Gliwice Sośnica	A1/Nr 44	Gliwice (196706)	Gliwice – Sośnica
36	Wspólna	Zabrze – ul. Chudowska	Zabrze (191927), Ruda Śląska (146341)	Zabrze – Południe
37	Wirek	Nr 925	Ruda Śląska (146341)	Ruda Śląska
38	Batory	Chorzów – ul. Batorego	Chorzów (117592)	Chorzów
39	Gałeczki	Katowice – ul. Bocheńskiego	Katowice (322831)	Katowice – Załęże
40	Mikołowska	Katowice – ul. Mikołowska	Katowice (322831)	Katowice – Centrum
41	Francuska	Katowice – ul. Francuska	Katowice (322831)	Katowice – Muchowiec
42	Murckowska	Nr 86	Katowice (322831)	Katowice – Giszowiec
43	Brzezinka	Mysłowice – ul. Obrzeźna Zachodnia	Mysłowice (77558)	Mysłowice – Centrum
44	Brzęczkowice	S1	Mysłowice (77558)	Mysłowice – Brzęczkowice
45	Jeleń	Jaworzno – Nr 903	Jaworzno (95620)	Jaworzno – Jeleń
46	Jaworzno	Nr 79	Jaworzno (95620)	Jaworzno – Centrum

Część węzłów drogowych na terenie województwa dolnośląskiego (odcinek od węzła „Krzyżowa” do Wrocławia) zlokalizowana jest na drogach powiatowych i gminnych. Prowadzą one do niewielkich miejscowości. Węzły te leżą w niedużych odległościach od siebie i przy modernizacji autostrady A4 najprawdopodobniej zostaną zlikwidowane.

Krytyczna ocena obowiązującego nazewnictwa węzłów

Według obowiązującego nazewnictwa węzłów [5], powinny one być oznaczone nazwami pobliskich miast i miejscowości posiadających istotne znaczenie gospodarcze lub komunikacyjne, w szczególności tych, których liczba mieszkańców jest większa od 100 tysięcy. Miejscowościami tymi są aktualne miasta wojewódzkie oraz miasta wojewódzkie z lat 1975–1998. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest oznakowanie węzłów nazwami miejsc geograficznych ważnych z punktu widzenia historycznego lub kulturowego. Taki zapis nawiązuje do znanych i większych miejscowości. Tu pojawia się pewien problem. Węzły autostradowe zlokalizowane są co kilka lub kilkanaście kilometrów. Na terenie danego województwa (obecnego lub z poprzedniego podziału administracyjnego) zlokalizowanych jest przeważnie kilka lub kilkanaście węzłów. Jeżeli węzły powinny mieć nazwę miasta wojewódzkiego, to na odcinku np. Wrocław–Jaworzno wszystkie węzły powinny mieć nazwę „Wrocław”, „Opole” lub „Katowice”. Węzły drogowe, by były rozpoznawalne, powinny mieć różne nazwy i być w miarę możliwości jednoczłonowe. Taki jest też wymóg zarządzenia [5]. W tym miejscu pojawia się sprzeczność. Nie można jednocześnie nadawać węzłom nazw miast wojewódzkich przy zachowaniu różnych i jednoczłonowych nazw. Jeżeli ten zapis dotyczy tylko węzłów w pobliżu miast wojewódzkich a reszta węzłów jest „uzasadnionym przypadkiem” (zdecydowana większość węzłów) to niepotrzebny jest zapis o nazewnictwie węzłów od nazwy miast wojewódzkich.

Gdy w rejonie danego miasta występuje od dwóch do czterech węzłów drogowych, nazwa węzła powinna składać się z nazwy miasta oraz nazwy określenia położenia geograficznego (Północ, Wschód, Południe, Zachód). W przypadku co najmniej pięciu węzłów dopuszczalne jest stosowanie nazwy dzielnicy, nazwy charakterystycznej części miasta, charakterystycznego obiektu tego miasta lub nazwy mniejszej miejscowości, w rejonie której zlokalizowany jest węzeł. Taki zapis sprawia wiele trudności, zwłaszcza gdy w rejonie danej miejscowości jest od dwóch do czterech węzłów. Przykładowo w Katowicach znajdują się cztery węzły autostradowe. Autostrada A4 przecina Katowice na dwie części (północną wraz z centralną oraz południową). Według obowiązującego nazewnictwa węzły powinny nazywać się „Katowice” wraz z nazwą położenia geograficznego. Z nazwaniem skrajnych węzłów nie powinno być większego problemu („Wschód” i „Zachód”), ale nazwanie węzłów środkowych (obecne węzły „Mikołowska” i „Francuska”) nazwą „Północ” i „Południe” jest bezsensowne, gdyż prowadzą one do centrum miasta.

Należy również zaznaczyć, że pomimo iż zarządzenie obowiązuje już kilka lat, żaden z węzłów na autostradzie A4 nie nazywa się „Opole” lub „Katowice”.

Propozycja nazewnictwa węzłów

Ze względu na to, że istniejące, jak i obowiązujące nazewnictwo węzłów posiada liczne wady, postarano się zmodyfikować obowiązujące zasady, by nazwy węzłów były jednoznacznie określone i zrozumiałe dla kierowców (orientacja w terenie). Zaproponowano następujące zasady:

- węzły drogowe oznacza się nazwami pobliskich miast lub miejscowości, do których prowadzi węzeł; przede wszystkim powinny być to miasta wojewódzkie, miasta na prawach powiatu, miasta powiatowe, inne miasta,
- w uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest oznaczenie węzłów drogowych nazwami miejsc geograficznych istotnych z punktu widzenia historycznego, kulturowego lub gospodarczego (np. specjalne strefy ekonomiczne),
- nazwy węzłów powinny być różne w porównaniu z innymi nazwami węzłów,
- w przypadku zlokalizowania w pobliżu danego miasta większej liczby węzłów należy zastosować nazwę węzła składającą się z nazwy miasta i nazwy określenia położenia geograficznego części miasta, do której prowadzi droga wychodząca z tego węzła (np. „Opole–Zachód”, „Opole–Południe”) lub nazwy dzielnicy (np. „Gliwice–Łabędy”, „Katowice–Giszowiec”), lub nazwy charakterystycznej części miasta (np. „Katowice–Centrum”), lub nazwy charakterystycznego obiektu tego miasta (np. „Wrocław–Stadion”, „Wrocław–Lotnisko”), lub też samej nazwy mniejszej miejscowości, w której zlokalizowany jest węzeł (np. „Bielany Wrocławskie”).

W tabelach 1 ÷ 3 przedstawiono również propozycję nazw węzłów na autostradzie A4. Zaproponowane nazwy węzłów nawiązują do większych i znanych miejscowości (Oława, Brzeg, Opole, Strzelce Opolskie, Pyskowice). Na terenie aglomeracji górnośląskiej wskazują dokładnie miasto, w którym znajduje się węzeł autostradowy. Część węzłów (zwłaszcza na terenie województwa dolnośląskiego) prowadzi do niewielkich miejscowości. Ich nazwy pozostawiono bez zmian. Węzły te najprawdopodobniej zostaną zlikwidowane przy modernizacji autostrady A4 na tym odcinku i dostosowaniu jej do poboru opłat.

W celu identyfikacji poszczególnych węzłów nadaje się im różne nazwy. Oprócz nazwy węzła ważną rolę może odgrywać również numeracja węzłów (kolejne węzły są ponumerowane kolejnymi liczbami wraz z rosnącym kilometrażem drogi). Taki system oznakowania węzłów autostradowych występuje na autostradach niemieckich. Kierowcom z drugiego końca kraju, czy kierowcom zagranicznym łatwiej zapamiętać numer węzła, na którym mają zjechać z autostrady, niż nazwę węzła, która może im się z niczym nie kojarzyć. Oznaczenia węzłów liczbami określającymi kilometraż drogi, zgodnie z rozporządzeniem [2], są dosyć uciążliwe dla kierowców. Zapamiętanie liczby trzycyfrowej jest dużo większym problemem, niż zapamiętanie liczby jednocyfrowej albo dwucyfrowej. Ponadto numeracja węzłów pozwala stopniowo przygotowywać się do zjazdu. Jeżeli węzły drogowe są ponumerowane i wiadomo, na którym węzle trzeba zjechać, to już kilka węzłów wcześniej kierowca będzie wiedział, że powoli zbliża się do węzła, na którym musi zjechać z autostrady. W takim przypadku dużo trudniej jest o „przejechaanie” właściwego węzła.

Podsumowanie

O bezpieczeństwie na nowej drodze decyduje nie tylko właściwa geometria czy konstrukcja nawierzchni. Bardzo ważną kwestię, choć niedoceniającą w Polsce, stanowi oznakowanie dróg. Szczególnie istotne jest to na autostradach i drogach ekspresowych, gdzie obowiązują znacznie większe prędkości niż na pozostałych drogach. Kierowca powinien zostać znacznie wcześniej poinformowany o zbliżającym się węźle i być przygotowany do zjazdu z autostrady. Często kierowcy orientują się w ostatniej chwili, że muszą zjechać z autostrady, co może prowadzić do tragicznych zdarzeń drogowych. Część kierowców orientuje się już za późno i musi wykonać następnych kilka czy kilkanaście kilometrów autostradą, by zawrócić na kolejnym węźle (np. często pojazdy zawracające, które nie wykonały właściwego manewru na węźle „Murckowska” w Katowicach, można zaobserwować na węźle „Brzezinka” w Mysłowicach).

Pierwszą informację o zbliżaniu się do węzła na autostradzie stanowi „tablica węzła drogowego na autostradzie” – znak E-20. Na znaku tym powinien być umieszczony numer wyjazdu z autostrady. Dopuszcza się zamiast numeru wyjazdu umieszczanie nazwy węzła drogowego. Jednak istniejące nazewnictwo węzłów drogowych nic nie mówi przeciętnemu kierowcy o orientacji w terenie. Nazwy węzłów nawiązują do nazwy najbliższej położonej miejscowości (która zamieszkiwana jest najczęściej przez kilkaset osób i o której istnieniu wiedzą tylko lokalni kierowcy), nazw dzielnic miast czy nazw ulic. Taki sposób nazewnictwa nie przygotowuje kierowców do zjazdu z autostrady. Tablica z napisem „wyjazd 222” czy nawet z nazwą węzła „Prądy”, umieszczona trzy kilometry przed węźłem, przez niewiele osób kojarzona jest ze zbliżaniem się do węzła umożliwiającego zjazd w kierunku Opola, Niemodlina, Nysy, Ozimka, Dobrodzienia, Lublińca i Częstochowy (miasta te leżą przy drodze nr 46).

Obowiązujące zasady nazewnictwa węzłów drogowych nakazują, by nazwy węzłów drogowych nawiązywały do nazw miast wojewódzkich (obecnych i z poprzedniego podziału administracyjnego, który obowiązywał w latach 1975–1998). W uzasadnionych przypadkach nazwy mogą być inne, nawiązujące do miejscowości o istotnym znaczeniu historycznym lub kulturowym. Problem w tym, że na terenie województwa występuje kilka czy kilkanaście węzłów i nie można ich wszystkich nazwać tak samo od nazwy województwa.

Z tego powodu zaproponowano nowe zasady nazewnictwa węzłów drogowych oraz przedstawiono przykładowo nazwy węzłów na autostradzie A4. Nazwy węzłów powinny nawiązywać do nazwy pobliskich miast i miejscowości, do których prowadzi dany węzeł. Nazwa ta powinna pochodzić przede wszystkim od większych miast w pobliżu (miasta wojewódzkie, miasta na prawach powiatu, miasta powiatowe, inne miasta). Jeżeli węzeł prowadzi do mniejszych miejscowości (często takie węzły występują na terenie województwa dolnośląskiego) to nazwa węzła powinna nawiązywać do nazwy jednej z tych miejscowości (największej, siedziby gminy lub najbardziej znanej).

Ponadto zaproponowano również, by poszczególne węzły drogowe zostały ponumerowane kolejnymi liczbami wraz z rosnącym kilometrażem drogi. Ułatwi to znacznie kierowcom orientację w terenie, będzie informowało o zbliżaniu się powoli do węzła, na którym trzeba zjechać z autostrady i przygotowuje dużo wcześniej do wykonania tego manewru.

Zaproponowane zasady nazewnictwa węzłów dotyczą nie tylko węzłów autostradowych, ale również węzłów na pozostałych drogach.

W celu promocji danego regionu albo drogi, autostradom czy drogom ekspresowym można nadać odpowiednie nazwy (oprócz istniejącego oznaczenia liczbowego poprzedzonego literą A lub S). Takie zasady występują np. w Austrii. Również w Polsce część dróg posiada swoje nazwy (przykładowo „Via Baltica”, która będzie prowadziła z Warszawy do przejścia granicznego w Budzisku drogami ekspresowymi S8 i S61 czy „gierkówka” łącząca Katowice z Warszawą). Ze względu na to, że omawiany odcinek autostrady A4 przechodzi przez teren Dolnego i Górnego Śląska (tylko skrajne fragmenty należą do Łużyc i Małopolski), autostrada może zostać nazwana „Via Silesiana” [3], [4] i będzie promowała cały Śląsk.

Bibliografia

- [1] Bank Danych Lokalnych – stan na 2009 rok – www.stat.gov.pl
- [2] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 roku w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach, Dz. U. Nr 220/2003
- [3] M. Szołtysek, *Via Silesiana czyli Droga Śląska*, Dziennik Zachodni, 23.10.2011
- [4] M. Wroński, *Via Silesiana – to super nazwa autostrady A4*, Dziennik Zachodni, 26.10.2011
- [5] Zarządzenie nr 10 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 7 kwietnia 2009 roku zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia oznakowania kierunkowego dla dróg krajowych

Z serwisu GDDKiA

Otwarto odcinek autostrady A4 z Tarnowa do Dębicy

Odcinek autostrady A4 Tarnów–Dębica o długości 35 km udostępniono kierowcom przed Dniem Wszystkich Świętych.

Podróżujący z Rzeszowa do Niemiec i Czech mogą korzystać z bezpośredniego, autostradowego połączenia. Wyraźnie skrócił się czas podróży ze stolicy Małopolski do stolicy Podkarpacia. Obecnie można pokonać tę trasę o pół godziny szybciej niż dotychczas. Przy średniej prędkości 120 km/g drogę tę można pokonać w półtorej godziny. Obecnie autostrada A4, z której korzystają kierowcy, to 611,8 km.

Odcinek A4 Tarnów - Dębica, o długości ok. 35 km, przebiega częściowo przez obszar województwa małopolskiego i częściowo województwa podkarpackiego. zakres realizacji inwestycji :

- budowa odcinka dwujezdniowej autostrady o długości 34,753 km;
- budowa dwóch węzłów: Dębica – Żyraków i Dębica – Pustynia;
- budowa pięciu mostów, dziewięciu wiaduktów w ciągu autostrady, jedenastu wiaduktów nad autostradą oraz trzech przejść dla zwierząt, jednej estakady i jednej kładki dla pieszych;
- budowa szesnastu przepustów dla małych zwierząt, szesnastu przepustów dla małych zwierząt zespolonych z rowami, trzynastu przepustów na rowach oraz dwudziestu ośmiu przepustów pod drogami dojazdowymi;
- budowa sześćdziesięciu czterech dróg dojazdowych wzdłuż autostrady;
- budowa dwóch miejsc obsługi podróżnych – MOP Jastrząbka i MOP Jawornik;
- budowa obwodu utrzymania autostrady.

Ze względu na trwające prace wykończeniowe, przejazd estakadą nad rzeką Wisłoką w okolicach Dębicy odbywa się w dwóch kierunkach jedynie lewą częścią obiektu.

Docelowo A4 od Jędrzychowic (granica z Niemcami) do Korczowej (granica z Ukrainą) będzie miała długość 653 km. Zakończenie prac budowlanych na ostatnim odcinku pomiędzy Rzeszowem i Jarosławiem planowane jest w wakacje 2016 roku.

Wybrał TS